

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.
Expedice se nachází na ostrově Kampa 508—III.

Předplatní podmínky:
Pro Prahu: čtvrtletně 90 kr., půlletně 1 zl. 80 kr., celoročně 3 zl. 60 kr.
(Předplacení pro Prahu přijímá též Národní knihkupectví **Em. Petřika**.)

DALIBOR.

S poštou v říši rakouské: čtvrtletně 1 zl., půlletně 2 zl., celoročně 4 zl.

V státech německých: čtvrtletně 25 stř. gr., půlletně 1 tol. 20 stř. gr., celoročně 3 tol. 10 stř. gr.

Pro Rusko: čtvrtletně 1 rubl, půlletně 2 rubly, celoročně 4 rubly.

Časopis pro hudbu a umění vůbec.

Jiří Rychnovský.

Mezi skladateli českými XVI. století zaujímá Jiří Rychnovský, jenž skládal zpěvy v kancionálech Královéhradeckých, jedno z nejpřednějších míst.

Jak už příjmení samo ukazuje, pocházel Jiří Rychnovský z města Rychnova, kdež se narodil v druhé čtvrti 16. století; o tom však, kde by se byl vzdělal v prvních základech literárních, jakož i kde nabyl známostí hudebních, není nám ničeho povědomo. Jisto však jest, že byl povolán r. 1570 do Chrudimi za kantora a ředitele kůry při tamním chrámu děkanském.

Oženiv se r. 1572, učinil v úterý po sv. Klementu téhož roku společné vzdání statku s manželkou svou Salomenou, čím se stal spoludržitelem velkého domu hostinského na náměstí v čtvrti Pachovské ležícího a napotom dlouhý čas „kantorovský“ zvaného.

Jsa výborný zpěvák, varhaník a skladatel zpěvů nábožných, tak sice, že vůbec nazýván byl „musicus celebre“ (hudebník znamenitý), zvelebil kůr hudební při jmenovaném chrámu Páně tak, že pokud byl jeho ředitelem, velmi pochvalná o něm šla pověst v celém tamním okolí. Gabriel Svěchin z Paumberku, rodič Chrudimský, v básni své latinské: „Ad Chrudam“ r. 1606 vydané, vyčítaje tam žijící a v radě sedící znamenité muže, praví o Rychnovském: „Hinc Richnovinus melici laus prima theatri.“

J. Rychnovský spisoval a skládal zpěvy nábožné, nejen pro kůr Chrudimský, alebrž i do chrámů okolních, a vyučoval též mladíky v zpěvu i hraní na varhany, mezi nimiž napotom zvláště jeho syn Václav velikého jména si dobyt.

Kancionály Královéhradecké obsahují od J. Rychnovského zpěvy roratní čili adventní; pak zpěvy k slavnostem celého roku.

R. 1572 povolán byl J. Rychnovský pro svou zkušenost a rozšafnost do rady městské a vložen naň úřad rychtáře městského, načež potom od r. 1573 až do své smrti sedal vždy v radě jakožto starší obecní neb konšel, požívaje veliké vážnosti u spolusousedů svých. Jsa stařec více 70 let, zemřel ku konci roku 1615, aneb v první polovici r. 1616, poněvadž při obnovení rady r. 1615 v pondělí po povýšení sv. Kříže jmenuje se ještě mezi konšely; r. 1616 v pondělí po sv. Jiljí nečtem ho ale více mezi údy rady, téhož dne obnovené.

Jiří Rychnovský zplodil s manželkou svou Salomenou dva syny: Jana a Václava.

Jan byl sousedem Chrudimským a seděl po smrti otce svého od r. 1616—1622 v radě městské. R. 1628 ale, nechtěje při reformaci Chrudimské přistoupiti k víře katolické, prodal dům i role své a vystěhoval se z Čech.

Václav Rychnovský vycvičen byv od otce svého v hudbě vokální i instrumentální, zvláště ale v hraní na varhany, vynikl v umění tom tak, že byl pokládán mezi nejvýtečnějšími hudebníky svého času v Čechách a jemu okolo r. 1599 propůjčen byl úřad varhanický v chrámě sv. Jindřicha v Novém městě Pražském. Vůbec šla o něm tehdejší tak pochvalná pověst, že býval zván i do okolních měst k slavnostem výročním. Podobného pozvání dostalo se mu r. 1607 do Brodu Českého, kdež se dal dne 17. září v tamním chrámě děkanském na varhany s pochvalou všeobecnou slyšeti.

Avšak už druhého dne na to zemřel náhle, a to, jak se někteří tehdejší domnívali, následkem daného mu jedu.

Přátelé jeho: Jan Campanus, Jiří Svěchin z Paumberka a Pavel Stránský opěvovali tohoto přítele svého a výtečného hudebníka v básních latinských. *Ant. Rybička.*

Zvonařův rozbor národních písní českých.

(Kriticky objasněn.)

Jelikož mnohým z našich odběratelův nebude znám náhled Zvonařův o národních písních, jež r. 1865 podal u veřejnost; klademe ho zde do sloupců svých, aby úvaha naše o něm všem byla srozumitelná.

Národní písně jsou s malými výminkami vlastními plody lidu; umění nemá na nich obyčejně podílu. Jak vznikají, pověděti nepadne. Některá z nich vznikne v samotnosti, některá ve společnosti; některá jest původním plodem, jiná jest vytvořena podle nějakého vzoru; jedna vznikne najednou celá, jiná zase vznikne po částech, některá má původců více; některá vznikne v slovech a nápěvu zároveň, jiná zase vznikne, že se nová slova známému nápěvu přispůsobí. Obyčejně ale vznikne píseň tenkrát, když mysl jednotlivce aneb společnosti jednou myšlénkou zaujala a jedním citem naplněna jest, aneb když všecko myšlení a cítění toliko jen k jedinému předmětu obráceno jest. *Láska, užívání života, požívání volnosti* jsou takové předměty, jež mohou mysl, zvláště mysl prostou, zcela zajmouti. Tímto si vysvětlíme, proč v to-

t ku našich písní láska, užívání života a volný (nevojenský) stav předmětem jsou.

Písní, jež mají jiný předmět za základ, jest poměrně k těmto malý počet.

Svrchu jsem pravil, že jsou národní písně vlastními plody lidu a že nemá na nich umění obyčejně žádného podílu. Rozumím to tak, že je lid neskládá podle nějakých pravidel skladatelských, nýbrž že se při skládání jich jen přirozeným svým úmyslem řídí. Že ale umění na národní píseň vliv má, zneuznati nelze; jen že dříve, nežli se vliv na národní písní jeviti začne, lid již zase ve svém způsobu zpracoval, co z umění do sebe přijal, a dá tedy přijaté nové zase co své vlastní. Tento úkaz můžeme na národní písní naší dobře znamenati: v nejstarších časech měl na ni vliv římský chorál, v pozdějších časech hudba instrumentální.

Také se upříti nedá, že si lid mnohou skládanou píseň osvojí, uhodil-li v ní skladatel tón, jež lidu po chuti jest. Avšak hudebnímu skladateli povede se málo kdy, že složí píseň, která by chuti lidu vyhověla; obyčejně se mu tím méně podaří, čím výše on co umělec stojí a čím vyšších náhledů o hudebním umění má; hudebníku, co umělci menšímu, podaří se to spíše.

Dobrému hudebnímu skladateli podaří se spíše národní píseň v uměleckou formu přivesti a z prostinkého nápěvu umělecké dílo vybudovati, nežli svou myšlenku ve formě národní písně vyraziti. Lid tedy z umění něco těží, a umělec váží aneb může vážiti v zájmu umění z lidu. Z toho vysvítá, že národní písně ne jen povrchního povšimnutí, nýbrž důkladného proskoumání se strany hudebních skladatelů zasluhují, ano že jim proskoumání nevyhnutelně potřebným jest, mají-li umělecká díla jejich míti ráz ducha národního. Proskoumání musí se ale vztahovati k stránce zevnitřní (formální) i vnitřní (estetické); neboť proskoumáním stránky zevnitřní přijde skladatel k tomu, že pozná, *jakým* způsobem lid tónu užívá — proskoumáním vnitřní stránky pak pozná, *co* lid pomocí tónů vyrazí. Myslím, že jest to jediná pravá cesta, chceme-li národní naše písně ze základu poznati; jest to cesta zcela přirozená, již všady jinde kráčíme; napřed skoumáme, jak jest něco děláno, a potom, k čemu to slouží. Jsme ovšem uvyklí při hudebním díle na to, „*jak*“ jest skládáno, málo váhy klásti a přihlížeti vždy jen k jeho vnitřnímu obsahu; a přece vnitřní obsah v mnohém na formě závisí! Nedbaje tohoto zvyku, jenž umění jistě neprospěl, proberu naše národní písně napřed ve formální stránce; k této počítám:

- a) objem nápěvu do výšky a hloubky;
- b) prostory (intervally), v kterých se nápěv nejvíce pohybuje;
- c) takt a rytmus;
- d) tónovod a
- e) modulaci.

Tyto věci dávají ráz a povahu každému nápěvu. Tónina jest při národních písních věcí lhostejnou, poněvadž si každý píseň v té výšce tónu zazpívá, kterou pro svůj hlas za nejvhodnější uzná. Pročež slyšíme jednu a tutéž píseň brzo ve vyšším, brzo v nižším tónu zpívati.

I. Objem nápěvu.

Každý nápěv pohybuje se do výšky i do hloubky až k

jistému tónu, nad který výše nevystoupí, ani pod který níže nesestoupí. Nejvyšší a nejnižší tón nápěvu jsou nejkrajnějšími jeho tóny a ustanovují jeho *objem*.

V této věci již jsou české národní písně velmi rozmanité: některé mají objem *tří*, jiné *čtyr*, zase jiné *pěti*, *šesti*, *sedmi*, *osmi*, *devíti*, *desíti* až *jedenácti* tónů. Budiž mi dovoleno, abych o nápěvech v jednom každém těchto objemů o každém zvlášť promluvil.

a) Nápěvy v objemu tří tónů.

Nejskromnější tento objem má píseň: „Mohla jsem se dávno vdát.“ Nápěv její pohybuje se v tónech *j a h*. Ačkoliv poskytují tři tóny málo látky k vytvoření rozmanitého nápěvu, máme v této písní pozoruhodného příkladu, že z tří tónů předce nápěv složití lze. V čem se zkoušeli mužové jako J. J. Rousseau, opat Vogler, Ludvík Dussek — složití totiž ze tří tónů nápěv, jenž by vůbec cit uspokojil — to naším lidem ve skutek uvedeno. Jak nápěvu tomu rozumím, jest jím dobře vyrazen stav mysle zaujaté nějakou „stálou“ myšlenkou. Osoba pronásledovaná nějakou stálou myšlenkou sotva by jinak zpívala a pravdivěji zpívati mohla. Jest to pravý zpěv Ofelie. Měl-li bych v dramatickém díle líčiti od milence opuštěnou dívku, která se pro nevěrnost smysly minula, nesáhl bych po jiném, nežli po tomto nápěvu; tak vhodným se mně k líčení podobného stavu mysle býti zdá. Upříti ovšem nelze, že nápěv ze tří tónů monotóný (jednotvárný) jest; avšak tato jednotvárnost nápěvu souhlasí dobře s jednotvárností stálou myšlenkou zaujaté mysle.

Odpočítajíc popěvky při rozličných dětských a národních hrách, jež se obyčejně také jen ve třech tónech pohybují, nenalezl jsem mezi našimi národními písněmi žádné jiné písně více s podobným nápěvem.

b) Nápěvy v objemu čtyř tónů.

Na písně s nápěvy v tomto objemu jest lid náš dosti bohatý, a mnohé z nich mají do sebe krásy nemalé. „Já mám holubičku“ — „Kterak pak já nemám lítost mít“, jichž nápěvy do této třídy sluší, jsou toho důkazem dostatečným. V témž objemu drží se též nápěvy písní: „Jestli mne ráda máš“ — a „Sloužil jsem na Švamberce“; oba dva nápěvy mají povahu zcela jinou nežli předešlé; oba dva jsou ve svém způsobu dokonalé, ačkoli melodický živel v nich nepřevládá živel rytmický.

V prvním posléze řečených dvou nápěvů nalézá se důsledné bezprostřední tónů opakování, kteréž, jak později ukáží, v české písní, zvláštní důležitost má a jedním mezi rozličnými znaky českého nápěvu jest. Druhý nápěv posléze řečených dvou písní liší se značně od prvního; v první jeho polovici střídají se tóny rychle, aniž by se některý opakoval; v druhé polovici ale zastaví se nápěv na druhém tónu škály a přejde v *mluvení* (parlando), až se krátce před závěrkem zase k pravému zpěvu povznese. I *mluvení* (parlando) má v našich národních písních značnou úlohu. Přechod od vyvinutého zpěvu k mluvení a od tohoto zase ke zpěvu jest roztomilým humoristickým tahem v našich písních. Poslouchajíc takovou píseň, jako jest posléz jmenovaná, přichází posluchači, jakoby zpívajícímu najednou všecka zásoba

tónů byla došla; jakoby byl najednou se svou fantasií v koncích; jakoby zřídlo, jež živě prýštiti začalo, najednou bylo vyschlo; mimo nadání ale nalezne zpívající nový tón, oživne jeho fantasie, oživne zřídlo a nápěv proudí dále. Z této malinké písně může hudební skladatel mnohé vážit. Nyní již znamenáme, že národní náš humor nejeví se v našich písních toliko jen ve slovech, nýbrž i v nápěvech.

Týž objem čtyř tónů jako předešlá má též pěkná vánoční píseň koleda „Krásná panna.“ Onen — světský, tento — duchovní nápěv mají mnoho sobě podobného, že se zdá, jakoby jeden z druhého vytvořen byl; z duchovního nápěvu zmizel ale onen na světském dříve vytknutý humoristický tah, poněvadž v mluvení nepřechází. Netvrdím ale, že by tento nápěv původně duchovním byl; spíše se domnívám, ano z povahy nápěvu jistě za to mám — že jest od některé světské písně vypůjčen. Bezprostřední opakování tónu, o kterémž jsem se dříve zmínil, nalézá se i v tomto nápěvu, v němž znamenávám zvláštní jemnosti a něžnosti, i, abych tak řekl, nevinnosti.

Všecky uvedené nápěvy jsou důkazem dostačitelým, že není nevyhnutelně potřebí veliké zásoby tónů, aby bylo lze složití výrazné písně, ano že již postačují čtyři tóny, aby bylo lze složití nápěv, jenž by nejen ve formální, nýbrž i v estetické stránce úplně uspokojil. Všecko se takovými nápěvy ovšem vyraziti nedá; porovnáme-li ale jen uvedených pět nápěvů — na množství jiných v tomtěž objemu ani se neohlížejíce — shledáme, že jimi předce rozmanité stránky mysle vyjadřeny jsou.

c) *Nápěvy v objemu pěti tónů.*

Rozumí se samo sebou, že, nalezli-li jsme již tak dokonalých nápěvů v objemu jen čtyř tónů, najdeme rovněž tak dokonalých a krásných, v mnohém ohledu pak významnějších a výraznějších nápěvů ve větším objemu; neboť větším počtem tónů lze i více vyraziti.

Písní v objemu pětitónovém máme značný počet. Uvedu jen některé z nejzdařilejších: „Já jsem holka mladá“ — „Kdes holubičko lítala“ — „Když jsem k vám chodíval přes ty lesy“ — „Na tom našem nátoničku.“ — Nápěv písně Cyrilské „Hospodine, pomiluj ny“, již též k národním počítati musím, má týž tónový objem; pohybuje se v tónech *d—j*; všech pěti tónů ale jest užito jen z počátku, v dalším sledu pohybuje se nápěv jen v třech tónech, na závěrku pak utkví ke slovu „Křeš“ ná jediném tónu.

Týž objem má též nepochybně nejstarší náš nápěv písně při dětské hře „Křepelíčka.“ Začíná se pátým tónem, podle naší škály dominantou, a postupuje odtud k prvnímu tónu (tónice), i vznáší se od této zase k pátému tónu.

Škála tónů, z nichž tento nápěv složen jest, jest *j a h d*. V první polovici nápěvu nepřichází čtvrtý tón ani jednou, což jest poněkud pamětihodným proto, že se tento tón v přírodě v takovém výměru nenalézá, jakého v umělé hudbě má; v přírodě jest totiž trochu vyšší. Z této příčiny se v hudbě některých národů ani nenalézá.

Později ukáží, jak se u nás s tímto tónem po nějaký čas nakládalo.

Řečeným nápěvem, o kterém z mnohých důvodů myslím,

že z předkřesťanské doby pochází, zpívávaly a zpívají se až po tuto dobu mnohé písně duchovní i světské.

České dívky zpívají jím některé koledy, jako: „Dej Bůh štěstí v tomto domu“ — „Ej věc divná, neslychaná“ a j. Také jím zpívají v týden velikonoční píseň: „O ty nevěrný Jidáš!“ a sice když na místě posvátných zvonů, které v tomto čase umlkly — protože, jak národní pověra praví, do Říma odešly — klapačkami a řehtačkami ranní, polední a večerní klekání ohlašují.

Tento nápěv udržel se po všecky časy vedle římských chorálů a hymen a z těchto vytvořených písní v našich chrámech Páně, z čehož soudím, že lidu milým a oblíbeným byl; také byl skoro do všech zpěváckých knih přijat.

Nápěv vánoční písně „Veselé vánoční hody“ má týž tónový objem a podobá se v mnohém tahu nápěvu předešlému; myslím ale přece, že jest tento mnohem pozdějšího původu, nežli onen. Obadva nápěvy jsou ostatně více rázu světského nežli duchovního.

(Pokračování.)

Ruská hudba národní.

(Dokončení.)

Po Marešovi, jenž zemřel dne 30. května 1794 v Petrohradě, zdokonalili hudbu tu kapelník Lau, Sarti a Dementěvič. Za cara Pavla I. dosáhla lovecká hudba největší dokonalosti své, a ještě za Alexandra I. byla pěstována a provozována.

Hudba ta byla matkou všech potomních mysliveckých hudeb, a zanikla teprv po 70 letech, když totiž nástroje kovové s klapkami byly vynalezeny. Roku 1833 a 1834 koncertovala společnost ruských hudebníků řízením kapelníka Kozlova na tyto své národní nástroje v Německu a Francii a dala se též dne 22. srpna 1834 v Praze slyšeti. Úspěch jejich byl všude skvělý, a hlavně líbily se národní písně ruské od nich provozované. (Dalibor 1859 Ruská lovecká hudba.)

Úvahy.

Souvenir - Moreeau de Salon, pour le piano par Rob. Lud. Proksch. Op. 1. Christoph et Kubé v Praze.

O osobě uhlazených mravů a způsobů, která se elegantně a modě přiměřeně šatí, ve společenském životě nenuceně a uhlazeně se pohybuje každému něco hezkého a milého říci dovede s úsměvem přívětivým, která plna ladu a sladu přetýká ke každému jen samou zdvořilostí; o osobě takové pravíme, že se hodí pro salon. Hudební skladatelové, dávajíce svým skladbám titul, jenž naznačuje, že jsou pro salon určeny, nechť tím tuším nic jiného říci, než jen, že se skladba jejich vyznačuje, postrádající zvláštní hloubky, uhlazenost, pikantnost a eleganci. A v skutku, má-li salonní skladba požadavkům na ni kladeným vyhovět, musí se každý motiv, každá figura, každá modulace a průvod, slovem vše nenuceně, uhlazeně, elegantně, vkusně a takorčka hravě pohybovat. Tomu učinil také skladatel p. Proksch úplně zadost. Jsa si vědom dobře své úlohy, volil k své skladbě pěvnou píseň, kterou opatřil přiměřeným a jednoduchým průvodem, a přešel pomocí krátké mezihry z F-dur do D-dur a vloživ ji do polohy barytonové vkusně ji zvarioval. Vrátil se opět do první tóniny, nechá zpívati melodii v sopranu a do-

provází ji pěknými rytmickými figurami, které podržuje důsledně až do zakončení skladby té. Ačkoliv je to první dílo skladatelovo, je přec patrné, s jakým uvědoměním skladatel pracoval a jak všeho užil v pravý čas a v pravé míře, slovem skladba ta bude napínati posluchače v dalším svém průběhu vždy více a více, až ho konečně mile upokojí. Skladba ta nevyžaduje žádné velké mechanické sběhlosti a hráči, jsouce sběhlí v rozkládání akkordů, dovedou ji plyně přednésti. *x.*

Polka de Salon, pour le piano, par Fr. Rummel. Op. 2. U Roberta Veita v Praze.

Také pan Rummel snažil se okrášlit svou salonní polku přednostmi, kterých se vyžaduje od kusu salonního a v skutku se mu to také z větší části podařilo; a kdyby byl p. skladatel volil ušlechtilejší motiv a místy pikantnější a elegantnější průvod, máme za to, že by skladba ta pak úplně názvu odpovídala. Konečně dlužno podotknouti, že pieca ta je snadna, a tedy i dilettantům přístupna. *x.*

Dopisy.

Z Milána. (Nové opery. — Opery od skladatelek. — G. Vitali. — Socha Rossiniova. — A. Spadina †. — Requiem od A. Creontiho.)

Nynější skladatelé nejsou příliš choulostivi u vybírání librett operních. Uvádějí do hudby libretta starší, byť by i od znamenitých skladatelů komponované. Tak na př. složil maestro Mazza, skladatel opery: „Prova d'un' opera seria“, novou operu pod názvem „Matrimonio segreto“, jehožto libretto již Cimarosa do hudby uvedl. — Maestro Samino Coppa, skladatel opery „Costanza di Francavilla“, která se provozovala na divadle Carcano, píše o nové opeře „Delia o le catacombe“, k níž mu byl prof. G. Morandi text podal. Tyto dni přibyl sem maestro Natale Bertini z Palerma; má pohotově novou operu: „Quido di Morand.“ Bertini má nevšední komposiční nadání, o tom podal důkaz svou operou: Elvira da Fiesole, která byvši provedena na palermském divadle Bellini velice se líbila. Podnikatelstvo divadla San Carlo v Neapoli vyjednává s mladým maestrem Ernestem Viceconte, aby tam v příští saisoně dával svou novou operu: „Emma Lyona“. — Maestro Libani složil novou operu „Gulnara“, která je prý velmi zdařilá. Co nevidět uslyšíme též opery od ženských skladatelek. Kněžna Solms-Wyse-Bonaparte-Ratazziova komponuje o nové opeře pod názvem „Byron“ a básniřka Carlotta Ferrari z Lodi skládá operu „Leonora d'Arborea.“ Na každoroční od Florentské akademie della Pergola vypsaný konkurs podáno bylo 6 nových oper: Astolfo Cavalcanti — Otto di Drachenfels — Catarina di Belgs — Eleonora di Granata — Cristoforo Colombo — Giulia da Gazzuolo. — Věhlasná pěvkyně slč. Giuseppina Vitali, která v Praze triumfy slavila, přibyla do Ccerreto blíž Ancony, aby si odpočinula až do té doby, kdež nastoupí svůj engagement v Kahyře (Cairo). — Dva zdejší sochaři sig. Corti a Magni nabídli se, že zhotoví za 5000 lir sochu Rossiniovu, aby mohla být umístěna v divadle della Scala. Komité k postavení pomníku toho dalo přednost panu Magni-mu. Dne 29. lipna zemřel v městě Como výtečný umělec Antonio Spadina, skočiv s balkonu druhého poschodí. Spadina byl teprv 47 let stár, byl syn továrníka na hudební nástroje a professor klarinetu. V brzku překonal svého otce a stal se koncertistou; avšak vida, že mu jeho nástroj nepřináší štěstí, věnoval se hře na piano a stal se výtečným učitelem. Složil více fantasií, variací atd. pro piano. — Tyto dni provozovala se v chrámě sv. Jana v Turině nová smuteční mše na památku krále Alberta od maestra Ant. Creontiho. Creonti do byl si už svými komposicemi a jmenovitě svou operou čestného jména a touto novou prací se ještě více proslavil. Nejzdařilejší čísla téhož requiem jsou: úvod, Recordare, první fuga, Damme Jesu a Sanctus. *T.*

Z Paříže. (Kantáta „Zpěv vítězný“ od Persuise.)

K slavnosti Napoleonova dne bude se provozovati v místnostech Théâtre français kantáta „Chant de victoire“ (Zpěv vítězný). Kantátu tu básnil na začátku tohoto století Baour Lormian a do hudby uvedli ji Persuis a Lesueur. Poprvé provedena byla dne 9. listopadu 1806. Persuis narodil se r. 1769, byl r. 1793 solovým houslistou v operním orchestru, r. 1804 učitelem zpěvu, r. 1810 kapelníkem, r. 1814 gener. ředitelem hudby, r. 1817 ředitelem opery a zemřel r. 1829. Kromě rozličných na divadlech „Favart“ a „Feydeau“ provozovaných hudebních dramát složil pro operní divadlo „Leonidas“ (1799) a „Osvobozený Jerusalema“ (1812). Společně s Lesueurem složil operu „Trojanův triumf“ a kantátu „Vítězný zpěv“ na počest J. Maj. císaře a krále, a činů velké armády 1806. Mimo to pochází kantáta „Zasvěcení chrámu vítězství“ (1807) a hudba k rozličným balletům od něho. Pánové Nutter, archivář pařížské opery a Julius Cohen objevili před nedávnem tu kterou kantátu a po 63 letech zavzněla opět dne 15. srpna poprvé v divadle.

Z Berlína. (Nová operetta „Cartouche“ (Kartuš) od J. Hoffmanna.)

Jak už známo, provozovala se na zdejší Wilhelmsstädt-ském divadle nová jednoaktová operetta „Cartouche“ (slova od Fellechnera, hudba od Jindř. Hofmanna) s nejrozhodnějším výsledkem a mám za to, že se operetta ta stane repertoární. Libretto, pohybuje se v pestrých, překvapujících formách, vystačilo by samo o sobě k velmi pěkné veselohře bez hudby. Název „Cartouche“ poukazuje už k tomu, že obecnstvu nemá zbýti času, aby se nudilo. V toto obratně zosnované pletivo vetkal skladatel, mladý zdejší to hudebník a oblíbený učitel, rozkošnou hudbu — pravé to vyšívání hudebními perlami. Potkáváme se zde s melodicky-veselým talentem, z jehož žil se pramení utěšené a originální melodie; který však se vyhýbá opatrně ovšednělým kupletům a kankanadám; slovem je to malá, výtečná komická operetta; žádné hospodské písničkování.

Z Bukarešti. (První národní opera „Hrdina Michael.“)

Romanské ministerstvo vybidlo kapelníka p. prof. Sulzera, aby složil národní operu romanskou. Prof. Sulzer vyhověl přání tomu, složiv národní tříaktovou operu „Hrdina Michael,“ která se v příští saisoně provozovati bude.

Ze Lvova. (Requiem za J. Purkyně. — Qui pro quo.)

Na počest zvěčnělého veleslavného učence, Jana Purkyně, uspořádali ve Lvově žijící Čechové dne 4. srpna zádušní služby boží v chrámu Páně při klášteře Dominikánském, kdež provozováno za spoluúčinkování členů divadelního orchestru — ponejvíce to bývalých žáků pražského konservatoria — a mnoho ochotníků hudebních pěkné requiem od Ferd. Schuberta, pak „Liberá“ a „Salve regina“ od Bašného. Dle všeobecného uznání dávno nedopadlo provedení hudby kostelní ve Lvově tak, jak při této dojmavé slavnosti smuteční, za což děkovati sluší dovednému řízení p. Frodla, zpěvačkám: slečnám Tellenové a Zlobické, zpěvákům pp. Müllerovi, Wojnovskému, Hynku, Koncewiczí, jakož i houslistům pp. Bruckmannu, Kozlovskému, celistovi p. Vollmanovi a jiným výtečníkům hudebním a zpěvákům, jenž ochotně ku provozování byli přispěli. Ku konci sdělím Vám zajímavé qui pro quo, při němž se zajisté zasmějete. Jistý šlechtic polský přišel nedávno k zdejšímu p. Karlu Fialovi, kloboučníkovi, s prosbou, aby byl tak laskav a zkusil piano, kteréž zamýšlí koupiti ze skladu p. Smutného. Nadarmo jal se p. Fiala vysvětlovati šlechtici, že není hudebníkem, aniž znatelem hudebního nástroje, upozorňuje jej na čestně známého jmenovce svého, učitele hudby p. Josefa Fialu. Pan šlechtic „dobrodziej“ nemohl však pochopiti, aby p. Karel Fiala jakožto výtečný kloboučník nebyl zároveň i oním věhlasným hudebníkem, a mrzut opustil sklad jeho s výčitkou — že přece i pro sebe i pro svou rodinu všecko u něho kupuje a že se tedy nenadál, že mu tuto malou službičku odmluví. *V. D.*

Z Nového Knína. (Requiem za J. Purkyně.)

Zpěvácký spolek „Šebor“ uspořádal dne 14. srpna slavné rekviem za zvěčnělého otce vědy, Jana Ev. Purkyně. Na pozvání sešli se živnostenské sbory se smutečnými prapory a městské zastupitelstvo se svícemi. V prostřed kostela stál vkusně upravený katafalk s nápisem a trikolorou. Mši sv. četl v 8 hodin důst. pan farář Crha, ochrance spolku, s assistencí. Sbor provedl zdařile řízen ředitelem p. Kinským rekviem od Vitáska a ku konci zapěl dvě české modlitby a Salve od Horáka. Vřelé díky vzdáváme důst. p. faráři, ctihodnému p. P. Neumannovi, katechetovi na staroměstském gymnasium, který zde návštěvou též p. faráři assistoval, váženým damám za darovanou trikoloru a ctěnému zastupitelstvu a obecenstvu za hojné účastenství. — Patnácte údů zúčastní se slavnosti M. Jana Husi v Praze.

Ze Soběslavi. (Koncert zpěv. spolku.)

Zpěvácký spolek Soběslavský „Petr Vok“ uspořádal dne 8. srpna o 5. hodině v sále „u zlatého slunce“ koncert k účelu zakoupení hudebních nástrojů. Návštěva byla přehojná, tak že veškeré místnosti byly až přeplněny. Hostí přespolních sešlo se velmi mnoho. Program obsahoval 12 čísel; všecka čísla byla výborně provedena. Ouvertury „Nocleh v Granadě“ od Kreutzerera a „Dcera pluku“ od Donizetti-ho přednesl sbor hudební řízením p. H. Vacka výtečně a velmi precizně. Tato produkce dokázala, že byla velmi pilně a výborně nastudována. Na mnohé učinila zvláště ouvertura „Nocleh v Granadě“ velmi tklivý dojem. Naše probuzení, sbor od L. Procházky a „Tof lásky hlas“, sbor od Knahla (tenor solo), přednesl spolek zpěvácký ku všeobecné spokojenosti. Solo čísla 7. přednesl p. Aug. Březina, předseda spolku, tak výborně, že hlučnou pochvalou byl odměněn. Taktéž s bouřlivým potleskem přijat „Polonais“ od Vittmana, přednešený sborem zpěváckým a hudebnickým. „Zednická“, bas solo, přednesl pan Jan Suchomel, medik. Jeho čistý, zvučný hlas a výborný přednes uchvátil mocně obecenstvo, které ho odměnilo nadšeným potleskem. „Pěvec a pocestný“ od Procha (tenor solo) s průvodem obligatního cella a piana, přednesl pan Raimund Vacek, učitel v Radeníně. Solo to je nesnadné a velmi choulostivé; avšak pan Vacek je zpěvák obratný, pojalt ducha skladby náležitě a stlumočil pěvce výtečně. Bratr jeho p. Hynek Vacek doprovázel ho velmi zručně na cello. „Babička“, solový výstup pro dámu, přednesla slečna Barbora Preiningrova, a projevena jí veliká pochvala. „Koncertní Polonais“ od Macholického a „Czardaš“ od Patygoruše, pak „Czillaga“ (solo pro housle), přednesl p. Ant. Buzek. Housle jeho mluvily takřka; zde počínaly si rozpustily a onde zase mužně a rázně, slovem znázornily ducha a charakter skladby. Pan Buzek osvědčil techniku velikou a rozjařil hrou svou obecenstvo k bouřlivému potlesku. Transkripce na píseň: Kol svatého Vyšehradu, a Fantasie pro flétnu přednesl p. František Vodrážka z Kardašovy Řečice, chvalně známý virtuos na flétnu. Flétna jeho umí tak jemně šepotat, umí zase tak zvučně a líbezně zpívat, že srdce radostí plesá. A tu řine se zase celá řada tonů celých a půlových z nástroje jeho jakoby o překot a pojednou opět zastaví se proud, a pěje nástroj jeho píseň národní a ji již zase celé řady tonů ve variacích obletují. Tak to umí ta flétna Vodrážkova, a proto bylo obecenstvo hrou jeho v pravdě okouzleno, a mnohokrát po sobě byl p. Vodrážka hlučným potleskem a voláním odměněn. Tak ušlechtilé zábavy a tak dokonalého provedení zajisté nikdo se ani nenadál a proto veškeré obecenstvo s úplným uspokojením domů se navracelo. Kéž by jen tak pokračoval dále sbor hudební i pěvecký. Máť velkou zásobu zpěvů i musikalíí a sil výborných mu neschází. Nástroje smyčcové jsou obsazeny výborně, a pan Ant. Preis vyzná se velmi dobře na klarinet, p. Josef Buzek na flétně a p. učitel T. Kácel na basu. Majíc pak v čele ředitele výborného, pana Hynka Vacka, jenž milerád a velmi obětavě zařizuje a řídí vytrvale časté cvičení, zkvétá proto u-

mění hudebné u nás roztomile. A proto voláme panu H. Vackovi a všem našim horlivým pěstitelům hudby a zpěvu: „Sláva a Na zdar!“
F. P.

Z Nové Paky. (Oslava Faustýna Procházky.)

V době prudkých bojů politických upravilo naše město slavnost na památku spisovatele českého, svého rodáka Fr. F. Procházky, a slavnost ta vzbudila v kraji i zemi takové účastenství, že na 20.000 lidu českého z blízka i daleka k ní se dostavilo. Bylo umluveno, aby ozdobování města při této příležitosti vůbec bylo prominuto, a peníze, které by na ně obráceny byly, aby věnovány byly založení nadaci Procházkové; nieméně nemohlo se české obyvatelstvo zdržeti, a do posledního domku okrášlilo svoje příbytky korouhvemi, květinami, zelením, sochami a obrazy výtečných mužův českých dávných i nynějších, jakož i významnými hesly, z nichžto některá alespoň uvádíme. Na domě pana Prausa: „Do Cis nehrajem!“, na domě p. Radimského: „Netlač brachu, jest to marné!“ U pana Šádka: „Ať svět se sápe jako sup — od svého práva neodstup!“ atd. Slavnost počala hned v sobotu dne 7. srpna večer valným průvodem pochodňovým, osvětlením města i vypálením ohňostroje. S jitem ozvala se městem veselá hudba i střelba z moždířův. Sokol novopacký s vlastní hudbou svou vycházel jednotlivým průvodům vstříc, davy ve městě vítaly se hlučným pozdravováním, a tak panoval ve městě vyzdobeném život nejčilejší. — Průvod sám otevřen jest prvním oddělením banderíí, v němžto byli jezdeci karlovští, žďárští a vrchovinští. Po nich následovali za hudbou s prapory Sokolové novobydžovský, královodvorský, králohradecký, hořícký, jičínský a deputace Sokola pražského, peckého, železnobrodského a četa žacká majíc také svůj prapor. Mezi spolky zpěváckými na prvním místě kráčely ženské spolky z Jičina a Jilemnice, velmi četně zastoupeny, za nimi ubíraly se pod nádhernými prapory spolkové zpěváčtí z Jilemnice, Jičina, Bělehradu (se svou hudbou), z Josefa, Turnova, Semil, Králové Dvora; po té měšťanská beseda jičínská (s hudbou), okresní a obecní zastupitelstvo, hosté, hodnostáři, vládní komisař, slavnostní výbor s předsedou svým panem P. Beranem, Sokol novopacký. Konec pak tvořily banderia z Chotče, Bělehradu i Staré Paky a četní tisícové lidu městského i vesnického. Za zvuků hudby bral se průvod od radnice do chrámu při bývalém klášteře pavlanském, naplnil všecky prostory jeho a rozložil se po vřkolí. Zpěváčtí spolkové, jmenovitě novopacký Hlasoň při velkých službách božích, celebrowaných od místního pana děkana s četnou assistencí, Chmelíčkovu mši Jerusalemskou s vložkami „Den Páně“ od Flotova i „Modlitbu“ od Zöllnera provedl velmi pěkně. Právě o 12. hodině vyšel průvod opět z chrámu, bral se pořádkem svrchu vypsáným na náměstí a to kolem obešed, vstoupil do ulice lomnické, pokud se tam mohl vejíti a rozestavil se blíž domku, v němžto se oslavenec byl narodil. Domek jest nyní zděný, má dřevěnou lomenici a střechu šindelovou. V průčelí ozdoben byl podobiznou F. Procházky, a téměř pokryt zelením, mezi nimžto se nalezala pamětní deska, ještě zastřená. Za velebného ticha vystoupil na uchystané k tomu řečníště městský radní pan Housa i přivítal na místě ochuravělého purkmistra shromáždění srdečnými slovy. Na to zapěli zpěváčtí spolkové velebnou hymnu: Hospodine pomiluj ny. Po té p. P. Beran, jenžto si o celou slavnost největší zásluhy získal, výmluvně i nadšeně proslovil řeč slavnostní, vyličiv běh života oslavencova a činnost jeho. Na desce, mezi touto řečí odhalené, nalézá se ozdobný nápis: „Zde narodil se P. František Faustin Procházka 13. ledna 1749. -- Na oslavu 120letých narozenin 1869.“ Desku věnoval pan Sucharda. Přednešením „Chorálu národa českého“ dokončeno jest odhalení desky. Průvod vrátil se na náměstí a tu se rozešel. V hostinci pana Bergra zasedla valná část hostův přespolních, zejména dam, ku společné hostině, při kteréžto vynášeny jsou připitky na oslavu prvních buditelův národa, na zdar stíhané žurnalistiky

české, jednomyslnosti celého národa atd. K 5. hod. odpolední naplnila se zahrada pana B. Fuchsa valným množstvím obecnostva mužského i ženského ku slavnostní produkci, jejížto hojný program vesměs byl proveden k úplnému uspokojení. Tu předčítány jsou telegrafické i písemné pozdravy, zaslané ku slavnosti. Na konec rozdíleny jsou výhry z bazaru, zařízeného ve prospěch nadace Procházkovy. Taneční zábavou na střelnici ukončil se utěšený památný den, čestný rovněž pro oslavence jako pro nynější rodáky jeho.

Kronika zpěvákých spolků.

* *Zpěváký spolek Krakonoš ve Vysokém* uspořádá v neděli dne 22. srpna Besedu v sále u „Českého lva“. Program: Oddělení I. Overture „Turci v Itálii“ od G. Rossini-ho. — Deklamace „Slze vlastenek“ od J. K. Tyla, předn. sl. M. Syrovátkova. — „Matce vlasti,“ čtvero zpěv pro ženské hlasy od A. Bergmanna, předn. sbor dívek. — Uherské písně, koncert pro housle od Ernsta, přednese pan Arnošt Krejč. — Dvojzpěv z „Prodané nevěsty“ od Bedř. Smetany. Přednesou pp. Vodseďálek a Urban. — Milenko drahá, dobrou noc! Smíšený sbor od K. Bendla, přednese dívčí sbor a Krakonoš. — Oddělení II. Overture „Básník a sedlák“ od Suppé-ho. — Klepny, komický výjev od Javůrka, předn. pp. Vodseďálek, Polák a Votoček. — „Les arpéges,“ koncert pro housle od Pruma, předn. pan Arnošt Krejč. — Pijácká, čtvero zpěv od K. Bendla, předn. Krakonoš. — Podomek, stydlivý ženich. Komický výjev přednese pan N. — Pijanovo dědictví, sbor se soly pro mužské hlasy s průvodem píana, od Jos. Bergmanna. Předn. Krakonoš. — Oddělení III. Taneční zábava.

* *V Mladém Rousínově* (na Moravě) zřizuje se péčí páně Špalinkovou čtenářsko-zpěváký spolek.

* *Slavnost svčení praporu* zpěvákého spolku „Žerotín“ v městě Brandýse nad Orlicí dne 29. srpna 1869. Program: Dopoledne. 1. Uvítání ctěných spolků zpěvákých a jiných jednot, jakož i pánův hostův; 2. O deváté hodině průvod spolkův a jednot z jednatelství pro nový prapor a návrat s ním k místu obřadnímu na náměstí; 3. Řeč starosty spolku zpěvákého; 4. Píseň: Hospodine pomiluj ny; 5. Řeč duchovního a církevní obřady; 6. Zatloukání hřebův a zvednutí praporu mezi zpěvem a odevzdání jeho praporečníkovi; 7. Řeč praporečníka a po ní s hudbou a zpěvem svatého Václava; 8. Průvod do chrámu Páně k službám Božím. — Odpoledne. 9. Po zkoušce k hudební akademii od všech spolkův zpěvákých o 2 hodinách vykonané, průvod z jednatelství o půl čtvrté do lázní; o 4 hodinách akademie, jejíž program uveřejní se později a zašle se všem pozvaným spolkům zpěvákým. V akademii zúčastní se: paní Benevic-Miková a pánové Benevic a Kaván, jenž v řízení sborů laskavě se uvázal. 10. Večer taneční zábava v lázni a při hojném účastenství i v hostinci „na Milence“. Za deštivého počasí se budou konati církevní obřady v městském chrámu Páně a akademie uvnitř místností lázenských. Vstupné do akademie 20 kr. r. č., vstupné k taneční zábavě 60 kr. r. č. Činí se přátelské vyzvání ku všem spolkům zpěvákým v Čechách i na Moravě, zvláště pak spolkům okolním, aby účastenstvím svým této slavnosti se nevzdalovali. — Jednatelství spolku zpěvákého „Žerotín“ v městě Brandýse nad Orlicí, dne 10. srpna 1869. Jednatel: Emanuel Matějka. Předseda: J. Jeništa.

* *Ve Vranově* (na Moravě) zřizuje se čtenářko-pěvecký spolek „Sušil.“

Zprávy.

Nadšení, které zde věhlasná pěvkyně slč. Vitali svým čarokrásným zpěvem zbudila, uchvátilo jistého obdivovatele slavné pěvkyně k následujícím veršům na rozloučenou.

ADDIO

alla gentile G. VITALI!

Giunto è il fatal momento
Praga si copre di lutto,
Essa va perdere tutto
Idolo nostro in Te.

Soffri, che nostri pensieri
Sequin' di patrii lidi
E sino alle piramidi
Le orme del tuo piè.

O quante volte e quante
Accenti noti sentendo
Anderemo ripetendo
Nostra VITALI dov' è?

Cara quel dolce strale
D'amor ci lascia in seno,
Del Tuo ritorno almeno
Un lampo, raggio di spe.

České divadlo. Dne 11. srpna: První den štěstí, komická opera ve 3 jednáních (překlad od E. Züngla) od Auberu. — Dne 15. srp. Lazzaroni Neapolští. — 18. srpna První den štěstí.

Auberova svěží opera „První den štěstí,“ která se dávala dne 15. února 1868 poprvé v Paříži a dne 1. září l. r. v Praze, tvořila v těchto desíti dnech velkou část operního repertoaru. Nemajíce až dosud příležitost promluvit o této opeře, učiníme to nyní a podáme k lepšímu porozumění stručný obsah této opery. V lese mezi Madrasem a Pondichéry rozložilo se tábořem vojsko francouzské vedením mladého důstojníka, jenž se nazývá Gaston de Maillepré. Je to dvorný a šlechtitný muž s pudrovanou hlavou a hedbávnými punčochami, jenž se zamiloval v Anglicku do mladé dámy, jmenem Heleny, která za časů příměří náhodou do jeho tábora přivedena jest. Na neštěstí pro našeho hrdinu doprovází dívku tu její bratřevce Sir John Littlepol, který jí má v brzku pojmout za manželku. Angličané válčí s Francouzi. Hned po vypršení příměří mají se zadržeti všechny Angličané co zajatí. Helena a John jsou též mezi nimi. Gaston má odvést mladou dívku do paláce svého strýce, který jest guvernérem nepřátelské provincie; avšak nemůže laskavost tu prokázati také Johnovi, neboť musí jej, jak povinnost káže, zadržeti co zajatého. Helena jsouc nad tím velmi rozhořčena počne nenávidět mladého důstojníka, jenž ji zbožňuje. Od tohoto okamžiku zdá se ubohého Gastona osud pronásledovati. Při jistém útoku, kde se vyznamenal neobyčejným hrdinstvím, upadne do zajetí a dostane se náhodou ke guvernéru anglickému, jenž je strýc Helenin. Avšak jeho roztomilé spůsoby, jeho dvorné

chování a jeho výtečná povaha získají mu výhodu, že se s ním velmi dobře nakládá. Dovoleno mu pohybovati se volně a jen čestným slovem je zavázán, by neuprchl. Ano, sám guvernér pozve ho k jisté slavnosti do svého domu. V okamžení, kde se mladý důstojník snaží, dobytí si přízně Heleniny, zmocní se neobyčejné rozčilení všech hostí; nebýt roznesla se zpráva, že John Littlepol, jenž je v zajetí francouzském, obviněn byv ze špehounství, je k smrti odsouzen. Jak mile se generál armády anglické dozví o tomto odsouzení, usnese se na tom, že zajatý Gaston to také smrtí zaplatí. Mladý důstojník neví ještě o tom ani slova, ačkoliv už každému z hostů to známo jest. Všichni ho tajně litují; muži tisknou mu ruce, dámy pohlížejí naň co nejlaskavěji a Helena sama, jejížto srdce proniknuto jest hlubokým soucitem a zároveň jemnou náklonností, chová se k němu po prvé přívětivěji. Nuže, to jest tedy *první šťastný den* pro zajatého! Konečně dozví se Gaston strašnou skutečnost. Rána je krutá a otrásá útroby mladého muže. Vida, že Helena ho miluje, nebojí se více smrti a očekává ji se zmužilým srdcem. Leč jaký to obrat? John dostane se na svobodu, Gaston zůstane na živobytí a Helena, ponechavši svému bratrovi dědictví, podá Gastonovi ruku. Děj této opery, jejíž název by vlastně měl zníti „*První šťastný den*“, je jak z celého obsahu vysvitá zajímavý a poutavý a od libretistů obratně zauzen a zpracován. Mladá kněžna boha Indry ozářena jsouc orientální poesii a tančíc lehce u prostřed bajaderek vnuknula skladateli rozkošnou a originalní píseň, pravý to klenot partitury. Úvodní sbor vyjadřuje velmi trefně poklid, jemuž se vojínové oddávají. Arie Djelmy vyznačujíc se naivností je vděkuplná. Romance „Počkejme ještě“ jest jedna z nejlahodnějších, kterou byl Auber složil. Arie Heleny k Djelmě je duchaplná a veselá. K tomu se pojí rozkošné duetto mezi Helenou a Gastonem a svěží i charakteristický sbor vojínů, kteří zpěvují za příčinou povýšení Gastona jemu chválu. Neméně zajímavá je následující romance Gastonova. Druhý akt vyniká ještě větší melodičností a živostí než první. Jmenovitě vyznačuje se úvodní sbor k slavnosti nádherou a přiměřeným výrazem. Píseň Heleny, jejížto koloraturní arabesky slouží pouze zevnější ozdobě, je humorem provanuta. Dvojzpěv mezi Helenou a Gastonem chová v sobě mnohé vděky a finale působí úchvatně svými kontrasty. Třetí akt rovná se as prvnímu. Velmi libezně působí zvláště ženský sbor za scénou, jemuž předchází krásný dvojzpěv Heleny a Djelmy. Romance Gastonova přecházejíc až k výrazu bolestného pohnutí je velmi tklivá slovem, shrneme-li veškerá zdařilá čísla této opery, musíme se vyznati, že Auber sám sebe překonal, podsv hudebnímu světu tak svěží, půvabné a rozkošné dílo, z něhož vane bujarý duch a jež se skví ušlechtilou, pikantní a charakteristickou instrumentací jakož i slovům úplně přiměřenými a významnými melodiemi. Provedení mohlo být preciznější — vina to kapelníkovy taktovky. Ze všech vynikla výtečně sl. z Ehrenbergů (Helena), která svěží hrou a výborným zpěvem obecenstvo uchvátila. Chvalnou zmínku zasluhuje sl. Sákova (Djelma), p. Grund, Šebesta atd. Mužský sbor držel se výborně. P.

Výroční zkoušky chovanců pražské konservatoře hudby. Oznamivše v jednom z předešlých čísel stručně výsledek těchto zkoušek, zmíníme se nyní o nich podrobněji. Především bylo nám to velmi nápadné, že se zkoušky z literních předmětů odbývaly pouze německy; neboť už několik let sliboval ředitel p. Krejčí, že se změni vyučovací metoda v konservatoři a že tam *mateřská řeč uvedena* bude. Tak alespoň psal kdysi hudební referent „Národních listů;“ a však bohužel p. ředitel Krejčí nedostál jak obyčejně slovu. Jak známo přispívá zemský výbor 8000 zl. k potřebám zdejší konservatoře; z těchto 8000 zl. je zajisté 5500 zl.

kteří pocházejí z daní českých obyvatelů a co se děje v pražské konservatoři za tento značný příspěvek? Že se děti české za české peníze germanisují. To nesmí déle trvati. Co se hry žáků nižšího oddělení týče, držely se na mnoze velmi statně, jmenovitě to platí u chovanců, kteří se učí klapkovému pozounku (prof. Smita); polnici a zpěvorohu (prof. Bláha); lesnici (prof. Janatka); hoboi (prof. Bauer); kontrabassu (prof. Hrabě); fagotu (prof. Gross); flétě (prof. Blodek); klarinetu (prof. Pisařovic) a houslím (prof. Benevic); toliko žáci prof. Hegenbarta neosvědčili na cello takého pokroku, jaký jsme očekávali. Vinu toho nenesou však jinak nadaní žáci, nýbrž nepřiměřená ano chybná vyučovací metoda učitele p. Hegenbarta. Všichni mají jakýsi škohrtavý aneb lépe řečeno Hegenbartovský tón, který se nikde a nikdy libiti nebude, pak málo vyvinutý cit taktovní, jemuž hleděl p. Hegenbart silným dupáním nohou jako nějaký starý kantor napomáhati a konečně jakousi nehotovost, která se u jednoho žákajevila tím, že v hraní docela uvázl. Znamenitých úspěchů docílili u žáků svých p. prof. Pisařovic a p. Benevic. Co jsme pověděli o žácích nižšího oddělení, platí na mnoze i o vyšším. I zde osvědčili žáci prof. Benevice, Hraběte a Pisařovice, že jsou účastní výtečné vyučovací metody. K nejlepším houslistům téhož ročníku náležejí: Jaromír Borovanský, Jan Gerstner, Ig. Kalmus, A. Skalický, Kopecký Otakar, Jan Sluníčko, Karel Schwarz, Florian Zajíc a Otakar Ševčík, kterýž poslední obdržel premium skládající se z dukátu; hráli vesměs koncertní kus s elegancí a jistotou; z kontrabassistů vynikl K. Charvát, Pekárek M. a jmenovitě nadaný Vendelín Sládek, dadouce na jevo, že mají už v moci obrovský ten nástroj; klarinetisté Aug. Kořenský a Ad. Novák slavili svým krásným přednosem, nevšední technickou zručností a plným okrouhlým tónem triumf, závodíce o palmu vítězství. Chvalnou zmínku zasluhují kornisté Fr. Karbus, Josef Aubrecht, flétista Jaroslav Horyna, fagotista Kratochvíl, oboista R. Peters, H. Vellemin na zpěvoroh, a konečně velmi nadějný Jindřich Korel, cellista, jenž odměněn byl též premiem (1 dukát). Pan Korel učil se, jak se do- slýcháme, u p. Aloise Nerudy, cellisty českého divadla hře na cello a nabyl u něho krásného okrouhlého tónu, jež i pod nynějším svým učitelem Hegenbartem podržel. Věštíme p. Korelovi bude-li pilně studovati, krásnou budoucnost. Co do nauky o harmonii, nedali žáci p. ředitele Krejčího nižšího oddělení v ni velkou sběhlost na jevo a p. ředitel byl nucen jim ustavičně napomáhati; to též platilo u žáků vyššího oddělení. I ti neosvědčili velkou zručnost v kontrapunktu; důkaz to, že pan ředitel Krejčí není žádným velkým pedagogem. (Dokončení.)

* *Výroční zkoušky choanncův hudebního ústavu p. Jana Starého.* které se odbývaly dne 25., 26. a 27. lipna v sále konviktském, podaly patrný důkaz o praktické na mnoholeté zkušenosti spočívající metodě vyučovací p. ředitele, jenž všemožně o to pečuje, aby ústav jeho rozkvetl a aby pověst, z níž se už nyní těší, vždy více a více rozšířil. Bohatý program obsahoval mimo jiné skladby též komposice našich domácích skladatelů, n. p. V. Kuhe, V. Grafa, H. Selinga, J. Löwa a J. Veita atd. jakož i tria pro piano, housle a cello od Thieriota, L. v. Beethovena, dua pro piano a housle od Beriota a Thalberga, pak Mendelssohna. Veškerí žáci drželi se statečně osvědčivše pružnost v úhozu, značnou technickou sběhlost, dobré ponětí skladeb a vkusný, přiměřený přednos. Z ženských chovanců dlužno jmenovati sl. Marii Poláčkovou, která Meyerbeerův pochod z „Proroka“ rázně a plynně provedla. Taktéž zasluhuje chvalnou zmínku sl. Henrietta Kotkova, která se vyznačila obratným provedením „Zastavenička“ od J. Hummla. Sl. M. Cífkova zahrála vkusně a zdařile „Zpěv ptáček“ od S. Smitha a sl. Betty Vinařova

osvědčila pěkným přednosem Spindlerovy Idylly značný hudební talent a slč. Mat. Horáková přednesla Löwovo „Zastaveníčko“ s přiměřeným výrazem. Z mužských chovanců významenal se jmenovitě p. Tom Kollmann obratným provedením Ruské písně od L. Smitha, pak p. K. Strnad, K Zvěřina atd. Nejzajímavější však byly koncertní produkce dne 25. července, kde jsme několik velmi talentních zákyň seznali. Tak n. př. hrála slč. Anna Kostkova s ředitelem orchestru p. Hřímalem brilantní duo pro piano a housle od Beriota s velkou bravourou a precíí a byla hlučnou pochvalou odměněna, Slč Karolina Bambergrova provedla koncertní piecu „Touha na moři“ od Willmerse velmi vkusně a významně. Slč. Marie Slánská osvědčila provedením Henseltových koncertních variací op. 1. a slč. Hedvika Bukvičková přednesem Lisztova pochodu značnou technickou sběhlost. Nevšední hudební nadání dala však na jevo slč. Jaroslava Blahutova, která se promyšleným přednosem Seelingovy Loreley manifestovala co nadějná virtuoska na piano. Její úhoz je velmi pružný, její technika velmi značná, její přednos svědčí o hlubším pojmutí skladeb. To vše se objevilo ve velkém duu od Thalberga a Beriota, jež byla sl. Blahutova s p. Hřímalem provedla. Nevíme věru, komu bychom z obou palmu přisoudili: klonila se vždy k tomu, kdo právě hrál solová koncertní místa. Výsledek zkoušek byl věru velmi příznivý, ano i skvělý a lze s jistotou předzvídati, že činnému a bedlivému p. řediteli Starému se dostane ještě větší přízně a účastenství obecnstva než až dosud, neboť úspěchy žákův mluvily zde jasněji než veškeré vychvalování v časopisech.

* *Pan Karel Šebor* dokončil právě druhé jednání nejnovější opery „Blanka,“ k nížto mu chvalně známý Edv. Rüffer text byl napsal.

* *Slč. Eleonora z Ehrenbergů* věnovala svůj značný honorář za provedení partie Heleny v Auberově opeře „První den štěstí,“ která se dávala tyto dny ve prospěch výtečného našeho sboru, dámám od sboru, aby tím zvětšila příjem jejich. Sláva šlechtné naší umělkyni!

* *Slč. Malíngrova*, Horvátka a dvorní pěvkyně v Mnichově slavila dne 16. srpna sňatek svůj v Mnichově.

* *Paní Röss-Blažková* zpívá nyní pohostinsku s rozhodným úspěchem v Lipsku. Dne 6. srpna vystoupila ve své oblíbené partii co Leonora ve „Fideliu“ a uchvátila tamější obecnstvo krásným svým hlasem a trefnou, psychologicky-pravdivou hrou. Dopisovatel „Leipziger Musikzeitung“ píše o ní jak následuje: „Vrcholu své dramatické akce a pěveckého výkonu dosáhla pí. Blažková v scéně žalární. Hluboce dojmavý a až

k pláči pohnutlivý byl moment, kde podává chleba svému na smrt hladem umořenému manželci. Když pak se objeví ďábelský Pizzaro a tasí ocel, tu stala se z milované ženy rekyně a se strašně hrozivým výkřikem: „Dřív usmrť jeho choť!“ dosáhla onoho účinku, jenž zdrcuje i nejmstivějšího padoucha.“

* *Fr. Steger*, slavný tenorista, uzavřel smlouvu s ředitelstvem divadla San Carlo v Lisaboně a bude tam v příští sezoně zpívati.

* *Slč. Teresa Stolzova* zpívá nyní s neslýchaným úspěchem ve Vicenze.

* *Slč. Emma Vizjálková* slavila ve Vidému (Udine) co Markétka v Gounodově „Faustu“ triumf, byvši od četného obecnstva hlučně pochvalou vyznamenána.

* *Leop. Jansa*, slovnítný virtuos na housle a skladatel, jenž před nedávnem byl amnestován, přibyl dne 10. srpna t. r. z Londýna do Vídně, aby se osobně poděkoval J. M. císaři Františku za propůjčenou mu pensi.

* *Pan Jan Antoš*, absolvovaný žák varhanické školy a jeden z nejvýtečnějších varhaníků pražských, zemřel v neděli dne 15. srpna v nemocnici. Při pohřebním průvodu zúčastnili se mnohé hudební notability.

* *Hudební průvodce* od E. Meliše, jenž obsahuje seznam a bydliště všech pražských hudebníků, kapelníků, spolků hudebních; pak slovanských zpěváckých spolků, vojenských kapelníků atd., vyšel právě tyto dny a lze ho dostati u vydava-

* *Slč. Karolina Macosova* vydala nákladem Jana Schindlera v Praze novou koncertní fantasií na české národní písně pod názvem: *Chanson de la patrie, fantaisie de concert sur des airs bohemes*, v níž vetkány jsou písně: Růže tetínská — Andulko — Horo, horo vysoká jsi — Kde domov můj, a ku konci Haydnova hymna. Ponechávajíce si úsudek k některému z příštích čísel, upozorňujeme skladatelku na hrubou chybu, které se byla na titulu dopustila, píšíc: *airs bohèmiennes* (což znamená: nápěvy cikánské) místo *air bohèmes* (nápěvy české). Že tomu tak, o tom se může v každém francouzském slovníku přesvědčit.

* *Pan Václav Staněk*, virtuos na harfu a člen orchestru českého divadla, vydal právě u bratří Schottů v Mohuči koncertantní duo na motivy opery „Trovatore“, které slavnému virtuosu na harfu, p. Oberthüru v Londýně věnoval.

L i s t á r n a.

Sl. zp. sp. v S. Vašákův „Zpěv a ples,“ jenž byl skonfiskován, můžeme Vám za 1 zl. 30 kr. opatřiti. — *Pu J. L. v P.* Nápravníkovy žertovné sbory možná ještě dostati, avšak pospište si.

Žádost k příznivcům „Dalibora.“

Žádáme veškeré příznivce a přátele našeho časopisu, aby se co možná o rozšíření „Dalibora“ přičinili a jmenovitě sl. zpěvácké spolky k odbírání „Dalibora“ pobádali, neboť tito jsou až dosud velmi málo účastněni.

Redakce.